

ВА 505

КОНТРОЛИНГ

Приета: Прот. № 5/23.09.2022г.

Лектор: проф.д-р Г. Куртева

АНОТАЦИЯ

Учебният курс по Контролинг формира знания и умения за ползване на възможностите на контролинга като ефективен подход за управление на фирмите в дългосрочна перспектива. Внимание се отделя на същността на контролинга, ролята на контролинга в различните фази на управление, различните видове контролинг, основния и помощен инструментариум за контролинг, процесите по разработване и внедряване на контролинг система. Учебното съдържание е съобразено с бъдещата професионална кариера на завършилите. Използваните дидактически средства и подходи позволяват сложната материя за контролинга да се поднесе по достъпен начин на студентите.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ И ИЗХОДНИ УЧЕБНИ РЕЗУЛТАТИ

Основна цел на дисциплината е да формира знания за същността и възможностите на контролинг системата при управлението на фирмите.

Изходните учебни резултати са свързани с това, студентите да:

- познават съвременната концепция за контролинга в управлението на фирмата и натрупания световен опит в нейното приложение.;
- разграничават видовете контролинг;
- разграничават инструментариума на стратегическия и оперативния контролинг;
- боравят умело с инструментариума на контролинга на оперативно ниво

ПРЕДПОСТАВКИ

Учебният курс е специализиращ за студентите от магистърските програми по специалностите „Счетоводство и контрол“, „Финанси“, „Бизнес администрация“, „Международни икономически отношения“, „Съдебни икономически експертизи“, „Управление на човешките ресурси и организационна психология“ и „Маркетинг“, което предполага те да притежават знания по микроикономика, основи на управлението, стратегическо управление, маркетинг, финанси и бизнес планиране. В същото време се изискват и математически знания (умения в областта на линейното програмиране, статистиката и иконометрията).

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно и дистанционно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Финанси	Избираема	6	30	30		60	30	0	30	
Счетоводство и контрол	Избираема	6	30	30		60	30	0	30	
Маркетинг	Задължителна	6	30	30		60	30	0	30	
Бизнес администрация	Задължителна	6	30	30		60	30	0	30	
МИО	Избираема	6	30	30		60	30	0	30	
УЧРОП	Избираема	6					30	0	30	
СИЕ	Избираема	6					30	0	30	

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

Тема 1. Основи на контролинга

Определение и източници на контролинга. Процес на контролинга. Организация на контролинга.

Тема 2. Контролинг на продуктовата структура

Цел и задачи на контролинга на продуктовата структура. Контролируеми параметри при оценка на продуктите структури. Основни показатели в продуктовата програма. Планово-контролен разчет за оценяване изпълнението на продуктовата програма.

Тема 3. Контролинг на снабдяването

Цел задачи на контролинга на снабдяването. Контролируеми параметри в контролинга на снабдяването. Снабдителна програма. Основен планово контролен разчет за оценяване изпълнението на снабдителната програма.

Тема 4. Контролинг на производството

Цел и задачи на контролинга на производството. Елементи на производствената програма. Планово-контролен разчет за оценяване изпълнението на производствената програма.

Тема 5. Контролинг на пласмента

Цел и задачи на контролинга на пласмента. Контролируеми параметри в контролинга на пласмента. Пласментна програма. Планово-контролен разчет в контролинга на пласмента.

Тема 6. Контролинг на управленските и административните звена

Цели, задачи и контролируеми параметри в контролинга на АУЗ. Програма за дейността и резултатите на АУЗ. Основен планово-контролен разчет в контролинга на АУЗ. Методи и модели за оптимизиране контролинга на АУЗ.

Тема 7. Контролинг на финансовия резултат

Цел и задачи на контролинга на финансовия резултат. Критерии за изпълнението на задачите на контролинга на финансовия резултат. Методи и модели в контролинга на финансовия резултат.

Тема 8. Контролинг на ликвидността

Цел и задачи на контролинга на ликвидността. Контролируеми параметри в контролинга на ликвидността. Управлението на финансовия цикъл на предприятието. Инструменти за определяне на оптималните парични наличности на предприятието при определени условия.

Тема 9. Стратегически контролинг

Управлението на измененията в производствените предприятия – основна задача на стратегическия контролинг. Съпоставка между инструментариума на стратегическия и оперативния контролинг.

ПЛАНИРАНИ УЧЕБНИ ДЕЙНОСТИ И МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ

I. Редовно обучение

Основните две дейности – лекции и семинарни занятия.

Методи на обучение - казуси, дискусии, симулации, ролеви игри, решаване на задачи, разработване на текущо оценявани, консултирани и рецензирани от преподавателя домашни задания.

II. Задочно обучение

Основни дейности – лекции

Методи на обучение – анализ на казуси, решаване на задачи, провеждане на дискусии.

III. Дистанционна форма на обучение

От гледна точка на изискванията, свързани с дистанционна форма на обучение при структуриране на учебното съдържание в курса се използва комбинирания подход.

Учебното съдържание е обособено в тематични, самостоятелно разработени модулни компоненти, които изграждат общата архитектура на курса за обучение.

1. Материали и ресурси за неприсъствена (самостоятелна) подготовка.

Всяка модулна единица е представена чрез: теоретична част и допълнителни ресурси, които доразвиват, обогатяват и надграждат самостоятелната подготовка на студентите.

Допълнителните ресурси са разписани под формата на презентации, уроци, речници, електронни тестове, URL връзки към информационни източници, специализирани сайтове, виртуална библиотека и електронно хранилище.

2. Учебни дейности от гледна точка на спецификата на курса. Планирани са:

- задания за самостоятелна работа в Moodle: работа с литературни източници, анализ на казус/задача, разработване на речник на основните понятия и др.;
- организиране на консултации чрез чат, форум и др.;
- при необходимост организиране на присъствени занятия/аудиторни консултации.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

I. Редовно и задочно обучение

Знанията на всеки студент се оценяват чрез семестриален изпит, включващ тест с теоретични въпроси и писмена работа по анализ на казус, проверяващ цялостната подготовка по съдържанието на учебния курс.

II. Дистанционно обучение

Оценката от обучението по дисциплината Контролинг се формира чрез работата на студента по **индивидуално задание** съдържащо две части: Теоретична и Практическа.

Теоретичната част съдържа логически обосновано изложение на проблематиката по конкретна тема от предложения от преподавателя списък. Разработката следва да има логически построена структура, включваща увод, изложение и заключение. В съдържателно отношение студентът трябва да представи мнението на различни автори по избраната проблематика, както и да направи логически обосновани обобщения и изводи. Разработката следва да отразява личния подход и виждане на студента към разглеждания проблем и при възможност да включва примери от неговата трудова практика. Цялото съдържание следва да бъде смислено и ясно подчинено на избраната за разработване тема.

Практическата част съдържа решенията на две практически задачи.

Критерии за оценка на индивидуалното задание

Критерии	Тегло
1. Общи изисквания: Доколко представената работа съответства на изискванията на заданието и в каква степен студентът се е фокусирал върху неговите цели	10%
2. Заявяване на основната теза в теоретичната част: Колко добре е изразена (формулирана) основната теза и доколко съдържанието на представената работа е обвързано с нея. Доколко отговора на теоретичния въпрос е обвързан с постановките и концепциите на изучавания учебен материал.	10%
3. Съдържание на теоретичната част: Колко добре студентът е разработил и представил съдържанието на теоретичния въпрос? Може ли един компетентен в областта читател да извлече неговия смисъл? Логически обосновани изводи / препоръки.	40%
4. Използвана/ цитирана литература: Подходящи и достатъчни ли са избраните литературни източници за целите	5%

на представената работа? Приложени ли са правилата за цитиране при използване на такива източници?	
5. Езикова грамотност: Колко добре студентът прилага правописните, пунктуационните, граматичните, синтактичните и стилистичните правила в представената от него работа?	10%
6. Степен на пълнота и разбираемост на решението на задачите в практическата част	20%
7. Спазени ли са изискванията за техническо оформление на работата?	5%
Общо	100%

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

1. Симеонов, О. Контролинг. Тракия-М, **2009 г.**
2. Хаджиева, В., Контролинг концепция, изд. НБУ, **2017г.**
3. Ламбовска, М., Симеонов, О., Системи за управленски контролинг, изд. УНСС, **2016г.**

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

4. Даниель, Г. Контроллинг. часть II: Сравнение плановых и фактических показателей; Москва; **1993**
5. Дайле, А., Практика контролинга (пер. С нем.), Москва, **2001**
6. Каменов, К., А. Дамянов, Контролинг, **1994**
7. Каменов, К. Асенов, А. Бизнес- контролинг. Изд. "НБУ", С., **2008.**
8. Лесидренска, С. Контролингът в производственото предприятие, методически указания, задачи и тестове; Варна; **2008**
9. Ман, Р., Е. Майер, Контролинг за начинаещи, Бряг принт, Варна, 1996.
10. Ненов, Т. Контролинг, УИ „Наука и икономика“., В., **2008.**
11. Симеонов, О., Контролинг: основи на контролинга, оперативен контролинг, Тракия-М, **2004**
12. Хан, Д. П и К Планирование и контроль: концепция контроллинга; Финансы и статистика; Москва; **1997**
13. Хорват, П. и колектив; Концепция контроллинга: Управленческий учет. Система отчетности. Бюджетирование; пер. с немски; Альпина Бизнес Букс; Москва; **2006**
14. Witt, Frank-Jürgen, Witt, K. Controlling für Mittel- und Kleinbetriebe; Deutscher Taschenbuch Verlag; **1996**

ВА 505

КОНТРОЛИНГ

1. Определение на контролинга. Източници на контролинга. Историческа справка.
2. Процес на контролинга. Моделиране на целевата функция на предприятието. Планово-контролен процес. Информационно осигуряване на процеса на контролинг.
3. Организация на контролинга. Функционална характеристика на звеното по контролинг. Място на звеното по контролинг в организационната структура.
4. Контролинг на продуктовата структура. Цел, задачи и основен инструментариум в контролинга на продуктовата структура.
5. Помощен инструментариум в контролинга на продуктовата структура: CVP анализ, функция на търсенето, многофакторен анализ.
6. Контролинг на снабдяването. Цел, задачи и основен инструментариум в контролинга на снабдяването.
7. Помощен инструментариум в контролинга на снабдяването: контролен график на доставките., модели на поръчките и запасите, ABC метод, диагностични матрици при складирането и транспорта.
8. Контролинг на производството. Цел, задачи и основен инструментариум в контролинга на производството.
9. Помощен инструментариум в контролинга на производството: производствени графици, линейно програмиране, контролни карти.
10. Контролинг на пласмента. Цел, задачи и основен инструментариум в контролинга на пласмента.
11. Помощен инструментариум в контролинга на пласмента: метод на разликите в конкурентоспособността на продуктите, инженерно-стойностен анализ, модели на цените при основните типове конкуренция, модел на продажбите с отложено плащане, моделиране на влиянието на рекламата.
12. Контролинг на управленските и административните звена. Цел, задачи и основен инструментариум в контролинга на управленските и административните звена.
13. Помощен инструментариум в контролинга на управленските и административните звена: диагностика на предметната област на управлението, FMEA, функционално-стойностен анализ, многокритериален анализ, бюджет на нулева база.
14. Контролинг на финансовия резултат. Цел, задачи и основен инструментариум в контролинга на финансовия резултат.
15. Помощен инструментариум в контролинга на финансовия резултат: модел «Дюпон», финансов ливъридж, разпределение на новосъздадената стойност.

16. Контролинг на ликвидността. Цел, задачи и основен инструментариум в контролинга на ликвидността.

17. Помощен инструментариум в контролинга на ликвидността: финансов цикъл, модели на паричните средства, модели на ръста.

18. Същност, цел и инструментариум на стратегическия контролинг.

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

15. Симеонов, О. Контролинг. Тракия-М, **2009 г.**

16. Хаджиева, В., Контролинг концепция, изд. НБУ, **2017г.**

17. Ламбовска, М., Симеонов, О., Системи за управленски контролинг, изд. УНСС, **2016г.**

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

18. Даниель, Г. Контроллинг. часть II: Сравнение плановых и фактических показателей; Москва; **1993**

19. Дайле, А., Практика контролинга (пер. с нем.), Москва, **2001**

20. Каменов, К., А. Дамянов, Контролинг, **1994**

21. Каменов, К. Асенов, А. Бизнес- контролинг. Изд. "НБУ", С., **2008.**

22. Лесидренска, С. Контролингът в производственото предприятие, методически указания, задачи и тестове; Варна; **2008**

23. Ман, Р., Е. Майер, Контролинг за начинаещи, Бряг принт, Варна, 1996.

24. Ненов, Т. Контролинг, УИ „Наука и икономика“, В., **2008.**

25. Симеонов, О., Контролинг: основи на контролинга, оперативен контролинг, Тракия-М, **2004**

26. Хан, Д. П и К Планирование и контроль: концепция контроллинга; Финансы и статистика; Москва; **1997**

27. Хорват, П. и колектив; Концепция контроллинга: Управленческий учет. Система отчетности. Бюджетирование; пер. с немски; Альпина Бизнес Букс; Москва; **2006**

28. Witt, Frank-Jürgen, Witt, K. Controlling für Mittel- und Kleinbetriebe; Deutscher Taschenbuch Verlag; **1996**